

২৬৭৯৮১৪

Համեմատական Ռասումասիրութիւն:

§ 8. Եջ 21, 34—35: Խավ զմբւս եղացը նորա, որ
կուծը Սուրբին մանաւառքին փախուցին ի
§ 9. գուշակ Պատրիարք, և ամեն առա առ հօրական
էլ 21. իւրաքանչ, որ էլ կի՞ Թագավորութիւն Քառանշրջ
էլ 22. Հեթիմապի, իր իրեւն զարգացաւ՝ գնաց յեր-
կիրս շենաց յետ մահուն խորովի հետյալ եւ
կացած անդ ամս տան, Թագավորութիւն անդ
իւրաքանչ երկիրն ցենուած ամս իննեւտան: Զար
ուանց համբանձն թէ Ազգ տան եղորն
Դրիգորի, որ է Յակով. բայց ոչ դիտեն
զարցաւ, զի Յակովը այս հօրականորդի էր
Ա. Գրիգորի, եւ առուն մօրն նորա հոսորո-
վուհին Խավ յօրժամ մեռա մօր նորա, եւ
զթագաւառութիւնն բարձին. ի հօրե նորա
Ցիրանայ, զի Յակով զնու ի պատերազմի ար-
քայն Լիննաց նեկան, ապօ Յակով հանգերի
քերն բերով Սանդուկի մեաց անդ: Եւ յետ
ժամանակաց քերարդի նորա գնաց յաշխարհն
զթաց, եւ անդ Թագավորութիւն զար յետոյ
« Ծրագր ըմբռնաեց, մինչ առ արքայն Յունան
էլ: Տի առ երաւանեկն ի պատերազմ ի մե-

§ 10. էլ 22, 22—36։ Խակ Բուրդար առեալ դիմին իւր եւ զանաբան Գրիգոր, գնան զիմի անես-
րյաց իւր ծովաթեայ յախարձէն կապա-
գովիացը, եւ ոտևու զնու ք դպրոց, ու-
սուցնեալ ասորի եւ հելլենացի գաղտնաթիւն
եւ լեզու, եւ Հարժեան լիւէր ասուուած պաշ-
տութեամբ։ Խրբեւ իւրեա ի կրիստոնանամայ,
այր ոմի ասուուած ապացու, որ կուչք դասիթ՝
անւանացուցնեալ զնու ընդ գտանեն իւրում,
որ կուչք Մարգնմ։ Ազդ բերեւ ենին նաև եր-
կու որդիք։ անես անդրանիկին Վըթանեաւ եւ
կրտսերց Բատակէուն, մայրն եռամու ի վան-
կանանց եւ կրտսերն զնուց զհետ ճշկառորի
մի՛ որում անունն էր Նիկիմիսուն, իսկ ան-
գրադիկն մատ առ պայտին իւր, իւր այսոյ
ամեւածաւու։ Եւ հայրն անեալ զնուց առ
ջրառ զհօրն պարուն հաւացնեալ։

§ II. Եւ մար առ նմա մինչեւ նա թագաւորեաց
էլ Հայոց կ սեղի հօրն իւղոյ. Եւ զան ոչ ըստէլ
Տաղոցն՝ ի մեծամեծ տանջանս մատնեաց զնա:
Եւ հոգեւ պետքեասա ի սկսու աներոյն։ Գրի-

ԱՐԴԻՇՆԵՐ

Սերեսուած զ զոր (սր գուաշեն Անսիսի մահապար-
էլ 17-18 տի) տառալ դայեկ կացի ի հնան մետք խռո-
րավա արցակ հայոց գոփացն ի ոռուան ար-
քան ի բարեկացի ի զօնան Պարտի և
Վարչ Ա. Յահիբուած Յաթամահան եղեւ
(Անակ) ամենայն տաճր ի երեսաց ար-
քային Խորութիւն հօն Յրդասար, յայնիամ
որսէս զմանուին Գրիգոր փափառակ բրիբն
ի Անսարիս, Խոյնէս ընդ նման եւ Յահիբ
բրիբն անդ՝ որ մաս եւ ուսա զհաւասա-
քրիստոնէւթեան։ Եկ՛ եւ այլ Տնօնուկ մի
Սոյթն անուն եղեայ Լաւասորն, սուտա-
րեւ ալ եղեա ի Պարսկաստան, եւ ձաւ ա-
ճեռն Խոսոր ովու ի հետայ մօրն Յակոբայ
եւ Յահիբ ուներ առ իւր ի Անսարիս վոյց մի
Սոյթն անուն որ յետ անմն Հասակի ստի-
պեաց առանել վիճեն ի Պարս, վասն որյ հւ
Յակոբը առք ալ լըոյլ իւր եւ տարեւալ
ի Պարս։

ט'ז

Ա. Խորենաց. Հ. Եւ ի հասնել աղջտին (աստա-
դա 100, Գովա ապահովակնն Անապա)՝ սուրբ Եւ-
թ թափայ զըսց իւր և պայման նորա (զիւր-
թ 161, աշր) համարեց մանկամբ ի Խորոշ միջոց
ուժութն գ առնեյք. . . Բայց յարբուն-
չաստի հասեալ մանկան, ի հայ այ-
ցաց ան է հաստատցեալ ան ոյց, որով
անոն էր Խորին, ի բուռար իւր Մորիմ, որ
յետ երից ամաց երեսոց ըստոց լինելոց, ի
կամաց երկուուն մանկաւ ի միմանց զա-
մաց: Առաջ համարեց մանկամբն կրտսերա-
կ ինձ հանաց անկ աւլ կրտսերիք, որոյ
յարբուն հասեալ մանկան, զնուր շիշտա-
նայ միայնաւ որի մի, որոս մասն էր Նէ՛տ-
մառ, եւ նա առաք յանապատ: Իսկ ան-
քնին որ գոյսիւ մնացին, որ ապա այնար-
համարեալ ամուսնութեան Բայց հոյց նոցին
Գրիգոր ուղեւ ինց ու Տերու զնոյցե-
ն աւ համար առաջաւուած:

¹ Յետ քանի, ապր. կ. Պոլոյա 1884: Եվ 207: Բայց Ըստությունը կար և դրա ըստ առաջ մինչեւ առ կարծենի պահին կազմված է կամ առաջ մինչեւ առ կարծենի պահին կազմված է կամ:

፩፻፯፻

զորի էթե դա է որդին Անակայ ու սպան չհամար քաղաքորոշ, եւ նորս արդի զիտ ի վրայուն ներդի առև հնագույնուն է Եթ հնագույնուն ամիս դիմունեալ անձնուն երկիրն Հայոց, եւ նիկը թագավորուն ի մէջ վարացուն եթեթիւ դատարկուն իսկ ի հրաման համար Աստվածուն ներդի հնանախամարդն իրը, եւ նորս եւեալ ժողովունց զիտս առ մինքն, եւ հիմն ար Թուուն հնաս անձնուուն ամացին իւր կարուի լսերվ զբարովութիւն վարապատճեան նորս:

- § 12. Էջ 23, 11-15: Այս առաջին պահը եղաւ
յաւարս որքից Գրիգորի, զրի Համբ Սեբ
թիոստր Համանեցա, եւ պահեց ինչն և
կուսանդիմաս թագաւորն, եւ ամենայ
քանիք ենիպատճի. զրի եւ Առաջար
կուեմք.

- § 13. Եւ 23, 16-33: Եւ՝ յորժամ լոտ աւուըբ
պահու նոցա, թափեցան մորթ վայրենակա
խորհեքիրին Ծրաւառ, եւ դիւրանակ մորթ
մինք զրաց առաջ ընալան զգշչութիւն
Ապա ձեռն ի գործ արիեա, ուսուցանէ
նոց շինել առան տերունական, եւ առէ
Պարտ է քահանաս ածել, որ հովանքն զնեզ
Խէ Հրամանի աւան համանեցյաց զնոս
զիշքն լնել նոց հօնիք: Զդր յան ման ա
սեալ, առյ ի ձեռն նոր իշխան եւ զրա
բազուն եւ սուպէր վաս յաշխարհն կա
պատովասց ի քասուն Անտառա, ճռնան
դրիւ ի որց հայրապետն Ղեւնենքայ: Եւ
եկլուքի Վազարպապա քաղաքէ, անցանէ
ին ընդ գաւառն Բասենց, եւ դպյին յերէզ
նաւան Ժիկեղաց քառաւուն, ի կոսում զո
մինք հորդ անեանց: Եւ մատի երթեւալք, Տափի
ի կեսարիա: Եւ ճեւնանդք ի մեծ հայրապետ
աւն Ղեւնենքայ մեծարքը պատուալ: արա
բեալ նման մեծարան, առյ նման զուրու
նչիշքար Կապապետն Յովհաննու եւ Շնթա
նագինեաց վայրի:

Պացոյ աներայի և ըստ Արտաւագայ եւ նու պրայիկ, Խոյի զՊրիկոր Մնակայ լինել պրայի, ու Զենոս ըստ երեւանիկին շփոթել.

1 Երկու ձեռագիր Ս. Խըմբանց Մատենադարանի (մէկ ժամ. և միւսը ժ. քարտ) ունին պատճեղ. . . . Կառույց
պահուց նոցա զաթ ու ու եւ շին կ, թափեցան

ԱՐԴԻՇՆԵՐ

- Տաղորդ է... բայց անգամ ի բանդու
եւ ի կապահու ոսկելուն ն զեր չկա...
Է 102. ... ու մասաւացեալ ի նախարարն սկսու իսու-
սել եւ ուռ տեղեկ թիւնեւ առել պաշ-
պես վասն նորս (Գրիգոր) . . . զա ի որքի
Անդոյ մահապարսի որ սովոր չնշոյ ու խոռ
Է 103. բայց . . . Հրաման առյօ (արքայի) . . . իջու-
ցանել (Դրիգիսը) ի վըստն ներիւն եւ եւ եւ
զետ նա յայն վիրապի առև երկրագոտան...
Է 104. անգէն մոլեգնել սկսու (Թագավորն)
17-18. է 105. կերպ ըստ մարդկային բնավորեան արտաք-
ի նախարարին վայրէնին ի խոցան
զնուն, ընկ նսոս ի նշնոց ի թթված ընաւ-
կըր ւու նաւու ամենայ նորդին որ ի քաղաքին
էնք նայի օրիքակ դիւմաքայք մոլեգն էրն ...
Է 107. իսչ նորս (կիր Հրամանի տեսլուն խորո-
վիզագու) յցէն անդ նախար զնու աւագ.
... է բարպարն Արտաշատ՝ հնալու վա ի խոր
բանգե վիրապին . . .
Է 108. է 117. ն ի վայրի անդր թագավորն եւ նախարարն
է 109. ու իսահանանչ ամբոխին բարպարի եւամբ
4-6 էնելու ի ծառը իշել առաջ սրբայ Գրի-
գորի . . . ինքն իշեն եւ առեն . . . տայցին
մեջ զուղի կարգադրութիւնն:

፩፻፭፻፯

- Ալ-թ- Արդ ի էնուշ վաժաներորդ վեցերորդ աւ-
էլ 551. աւոր . . . ապաշխան առաջի սրբայ Գրիգորի-
հնդրիքին զրժչութիւն գտանել շհարու-
ծոց պատուհանն . . . գտանել թագաւո-
րն, զի եր նա փոխեալ ի կրթպարան աղը-
էլ 551. եւայլոց խոզաց . . . իսկ նա (Գրիգոր) յետ
աղաւանցն տուեալ պատասխան ասէ ցնա-
ս . . . գուց որին մաօք ինդրեակ զձեր
թիշտունիւնն . . . մարդասէր աստանածիւն
ողործութիւնն մեզ Բայց փոխացարանը մնեցետ
էլ 550. զի՞ այ արանածն . . . իսկ անեւն տեսե-
րանինը լԱսուծոյ երեւեալ թագաւորին,
տեսաներ զնեւշտամ Ըստուծոյ զի խօսեր
ընդ ենթ զարու ի ձեզ զդրիթոր վե-
ճակ եցուցանեն ի քահանաւութիւն .
• ողոնտէն եւ երեւեալ Գրիգորի հրեշտա-
կի Աստուծոյ, զի մի իշեւեսցէ ինչ պնդել
մասնել վասն այնը . . .
էլ 557. Այս են իշեած . . . հասարաւուց, բիւ-
էլ 558. բարուց . . . զրդ գումարեան թագաւորն, եւ
առտեսաց վասն ի կողման կաղորովիցոց
ի ուղարկ նեսարացւոց . . . զի տարեալ
զգրիթորն քահանայ պակեա կացուո-
ցեն իրեան աշխարհին . . . եւ Հայ

ՁԵՆԱԲ

Ա Դ Բ Ի Տ Ի Ր Ն Ե Ր

մայեաց հրավարակ գրել (առ Ավանդիոս
արքպետուն կեռարու) օրինակ զայս
էլ 602 . . . եւ խաղացին Անընատա դաւառէ է
էլ 603. Անուբանութ ժամանէ եւ հասեալ ի սահման
2-8 Յունաց մայս հաստինին ի քաղաքն
կեռարացւոց . . .
էլ 604. եւ եղեալ ժաղվ բազում եպիսկոպոսց ի
քաղաքն Անուացւոց զի յեռնադրեցին զԱ.
Գրիգորիոս ւ . . .
էլ 605. Անեաց պարուալ . . . զԱ. Գրիգորիոս ան-
էլ 606. զուստ յղորկցին իշխանք հանդեք . . .
էլ 607. իրեւ գործեալ գոյք ի կողմանց Յունաց,
բարձեալ բերեր (Գրիգոր) ընդ իւր չկիսու
ինչ յասկեացի մեծի մարդարէն երանեալ
մշրտչին Յովհաննու եւ զուրբ վիշտ
Քրիստոնութ Անաստինէն:

§ 14. Բայց եթէ ով երեր ի Անուարիա զնշնար կա-
էլ 28. բապետին. Յովհաննու աւետարանիչն: Մինչ
էլ 37. էր նա ի Պատմութիշտին, եւ ինչ յեփեաս,
1-31 եւ անտի երթեալ յերտառակէմ դասնէ
զգերեզման նորա ըստ հրամանի տեսութեան
Աստուածայ. եւ առեալ ի գիշերի զուրբ մար-
մին կարապետին Յովհաննու, եւ ետ յՊո-
ղիկորոս եպիսկոպոսն որ էր աշուկերուիր,
եւ ետ տանել յԵփեաս յերթիցին զոր ինքն
շինեաց, եւ կոչեաց զնուուն նորա ուուրբ Աս-
տուածանին: Եւ յետ փոխանու աւետարան-
չին մնայ յԵփեաս ուուրբ նշխարըն Կարա-
պետին, մինչև ի ժամանակի Գեների թա-
գաւորի: Եւ ապէ ի ժամանակս նորա նոսի
յԵփեաս տշպիրտ Անդենսսի Փարմելու.
եւ անտի հարածեալ նկի ի Անուարիա, ընդ
իւր սունելով զուրուուն նշխարը ուուրբ Կա-
րապետին, բայց միզնի ի գիշոյն: Եւ դժու
ի ուուրբ սիրեցնոն, ոչ ի ծանուկ՝ պյլ յայտ-
նի. Եւ եկաց ի նոյն տեսուն մինչեւ ցիտա-
գաւորութիւն Գիուղեափառոսի: Եւ ի դու-
սրբյն Գրիգորի ի ճենադրութիւն առ
Անուն կերպու Հայրապետն, որ թէսկէտ
բազում անդամ ինդեւց սուրբն Գրիգոր
զնշնարը Անուապետին, ոչ էտո յանձն
տալ. մինչեւ հրաման ի Ծետանէ տանցը ի
գիշերի վեշտումն բաժանել եւ առալ զիշեն
ցնաւ: Եւ ի վաղէն բազում պատերազմնեան
մկան լինել, մինչեւ նախարարըն կնուցին
քահանայպետին երկուասան հազար դա-
հկան, եւ այնուու առեալ բանութեամբ
ելին ի քաղաքէն մինչ զի խորհուրդ առեալ
իշխանն Անդեղ առա հարանել զբաղոքն ի
գիշերի հրայ: Զօր իմասնեալ հայրապետին,
համոզաց զնոսա ի խաղաղութիւն. եւ փո-
խանսի երկուասան հազար դահկանին՝ ետ
նոցաց զնշնար Աթմագինեայ, եւ հազի-
կարաց արձանել զնոսա հաշտութեամբ եւ
սիրով: Եայց եւ որբյն Գրիգորի երկու լու-
սաւոր ականա, զոր էր տառեալ նման Հռոմեաց
Հայրապետն:

Անյոյ.

(Անյոյնութ էու ականաւութ.)